

صاحب امتیاز و مدیر مسئول
ضیا کولہ آلپ

پیل - ۱ صائی - ۳۲
نسخہ سی ۱۰ غروشد

آب و شہرائی

سنہ لکی: ۵۰۰
آئی آئی: ۲۰۰
غروشد

کوچوگت مجموعہ

ادارہ خانہ سی

دیار بکر

حکومت داڑہ سند

ولایت مطبہ سی

نظرافہ: دیار بکر

کوچوگت مجموعہ

۱۳۴۵
۱۹۲۲-۲۳

ہفتہ روزہ برحقار علمی، ادبی، سیاسی، اقتصادی مجموعہ در

۱۹ شباط سنہ ۳۳۹

پازار اترسی

۴ رجب سنہ ۳۴۱

مصاحبہ:

عائہ انوذجری

عینی دووادہ یاہان بر چفت قوشہ آنا
وبابا دیرلر، بوزلرک یاورولرینہ بری ریشہ
قاردهش عد ایدرلر،
سویولوزی نقطہ نظرندن افرالقی عالم
ہرزمان قانداشاقدن عبارت دکلور، مثلاً

عائہ، بری بری افرباطنیان نردلرک
ہیقت مجموعہ سیدر، افربالنک تکاملی تدقیق
اجمہ من اولانلر افربالنی قانداشاقدن عبارت
ظن ایدرلر، آرلرندہ قانداشاق بووانانی
حبوانلری بیامبری بربہ افربا صایارلر، مثلاً

بعضاً بیکلجه فردلردن مرکب اوله بایر .
 صوکرالری ، مادری سمیه دن ، پدری سمیه
 دوغمشدر . فقط ، پدری سمیه ایله برابر
 تونه بزم دینه ده بوزوافه باشلامشدر .
 مادری سمیه ایله پدری سمیه نك تعضضلردن
 آری آری مائله انغوزجاری وجوده
 گلشدر . مثلاً ، پدری سمیه نك تعضضلردن
 ابد او بولده ذکور مائله وجوده گلشدر .
 ذکور مائله نك تعضضلردن تقسیم
 هصبه دوغمشدر . بوانارلرله خروانلرده
 بو انغوزجه زادروفا نامی وربایر .
 بونلرده عصبه نك اموالی تقسیمه اوغراماز .
 بعضاً بوزلرجه عصبه نك عینی قازاندن یئر ،
 عینی اوده یاتارلر . هر بولده ، تهنیلرلرده
 بوعائله انغوزجی موجوددر بوعصبوی عائله
 فائودالزم کبر مکله پدر شاهی عائله
 انغوزجی وجوده گلشدر . زادر و فاده
 مائله ریسنك هیچ بولایی بوقدر . مائله نك
 اموالندن هیچ برشی صامه ماز ، مائله نك
 فردلری اوزرنده هیچ بر جزا تطبیق
 ایدمهز . زادر و فاده بوتون حقلر مائله نك
 هیئت مجموعه سنه مائدر . پدر شاهی مائله ده
 ایدمه ، مائله ریایی مائله = ایچمهز یوم ، حفته
 مالکدر . مائله نك بوتون اموالی حقوقا کندیسنه
 مائدر مائله نك بوتون اموالی صامه بایر .

هیه و و سئله باشقارلر دور ایدمه بایر .
 حق ، کندی قارلرینی و چو قارلرینی بیله
 صامه بایر . هصبه هر نوع جزای تطبیق
 ایدمه بایر ، ایسته مدبکلی مائله دن قوغا بایر .
 مطلقیت دورنده کی سلطان ، ملک
 اوزرنده نه حقلره مالکسه ، پدر شاهی
 مائله سی اوزرنده عینی حقلره مالکدر .
 بونلرجه برابر ، حقیقده سلطان مالک عینی
 اولدینی کی پدر شاهی مائله نك برشاندن
 عبارتدر . پدر شاهی مائله ، اسی روماده
 و شیردگی چیلرلرده اک قوتلی غولرلرینی
 کوسترمشدر . اسلاولرله هر بولده ایله پدر شاهی
 مائله شکل اقمش ، مائله تقسیمه عصبه
 انغوزجنده قالمشدر .

شیمدی ده مادری سمیه نك تکاملانی
 تدقیق ایدلم . بوزمره نك تعضضلردن ابتدا
 بوبولده اتای مائله ، وجوده گلشدر .
 اتای مائله نك تکاملی ده ایکی بول تعقیب
 اقمشدر . برنجیسن . مادری مائله
 وجوده گلشدر که بونده نسب و میراث کی
 شیار مادر بایر . بعضی اسوهرافلر بونلره
 « مادر شاهی مائله ، نامی و برمشلرله
 درخو و دقادر . چونکه ، بوعائله لرده
 ولایت = اوتوریه آیدرکلی ، دایه ، عائدر .
 مائله نك دینی دایدر ، ریاست باباده

اولادینی کی ، آناده دکلدر . شیددی به
 قادر مادرشاهی عثله دیدنکه لایق هیچ
 بر عثله اغوذی کوروله شد .
 مادری سمیه نیک ایکنجی نوع تکاملندن ده
 « پدری عثله » دوغمشدر . پدری عثله بی ده
 پدرشاهی عثله الله قاریشیدر ماملیدر .
 چونکه ، پدری عثله ده ، عثله زنجی سلمه
 حقه مالک دکلدر . بالکز ولایت حقه
 مالکدر . چوجوققرله قادینر و بالکزه آنا
 جهندن اولان افریار بوبوک حقلره
 مالکدر . یعنی بابا جهندن اولان افریارله
 آنا جهندن اولان افریار بری رینه
 مساویدرلر . بوعثله ، جرمائزله تورکله
 مخصوصدر . بوکونی ضربی آوروپلرکی
 عثله لر عمومیتله بوانغوزجندن دوغمشدر .
 پدری عثله نیک نیتضندن آوروپاده
 « ازدواجی عثله » حصوله کلشد . پدری
 عثله ، بابا ایله آنای و قیزلرله اولنارک
 اولادلرندن ماعدا ، بوتون کندی ذریئلرینی
 مختوبدی . (قیزلر نوجولرینک عثله سینه
 منسوبدی) ازدواجی عثله ایسه بالکز
 قاری و نوجو ایله اغوز سی و اوله عش اولان
 چوجوققرلی مختوبدر . بوسورنله نیکل
 اینن زمزمده ، دیگر عثله اغوزلرنده
 بولونمالان افریالیق رابطه لر وازدر .

بوعثله ده ، بابا چوجوقغنی و شیدینه اولاشنجیه قادر
 بیه مکه وزیریه ایتمکله مکلفدر . بوقامقابل
 چوجوق ده بابا نیک ولایتی آلتیه قونولمشدر ،
 چوجوق نه کندی شخصنده ، نه ده کندی
 مالمده تصرف ایلمهز . چوجوقغش ، مدنی
 حقونجه هیچ برمسئولیتی یوقدر . مدنی
 حقوقدن دوغان مسئولیتی بابا سینه طانددر .
 چوجوق بیکری برایشنه اولاشنجیه قادر
 رشید دکلدر . رشید اولونجه و اوله نجه ،
 آرتیق بابا نیک ولایتی ده ، مسئولیتی ده
 قلماز . چوجوق بوندن سوکرا ، کندی
 شخصیتنه ، کندی اموالنه ، کندی مسئولیتنه
 صاحب اولور . واقعا اولمزدکن سونرا ده
 بابا اوجاغنده یاشایه یایر . فقط اولادک
 ازدواجدن سوکرا ، بابا اوجاغنده قلمسی
 حقوقی برماهی حاز دکلدر . صرف
 اقتصادی باخود اخلاقی برماهی حازدر .
 پدری عثله ده اولدینی کی ، بابا ایله اولاد
 آراسنده مشترک مسئولیت ، عثله رابطه لر
 یوقدر . اولاد ، انثربا ، از واجدن
 سوکرا آیی بر اوجاقی قورار . فقط ،
 آری یاشایه بیله ، بابایی ، آناسی خسته ،
 لایفسه اوناری بیه مکه مکلفدر . بوقا
 مقابل ، اونارک ماللرینه وارث اولور .
 شیددی به قادر ، بوتون عثله اغوز .

عائله ك بوانمودن جزاء كورونن الكيك
 واك شخصى خصوصيت ، عائله ك
 داخل حياضه كيدركجه داهامزاد برصورتده
 دولت ، نه ، داخله ايتميدرد. اودرجهده كه
 دواتده عائله حياتك عاملارندن برى
 اولمشر ، باباك تأديب حق ، برز آغير
 اولان جزالده دولت واسطه سيله
 تطبيق ايدباير . دولت ، حاكم معرفتيله
 طائله مجلسنده رباست ايدر ، وصى
 تعيين اولونجوبه قدار يتيم اولان صبي
 حايه ايدر . رشيدرك حجريه حكم ويرر ،
 قرانسهده يكى رقاون حق باباه طائرولايك
 سقوطنه مساعد ايتشار . فقط ، دولك
 بو طائله انمزدچنده نهم برعامل اواريفي
 كوستون لك بارز واقعه اولك دولك
 مداخله سي اولقسزني تشكى ايدمه سيدر.
 ازرواجي طائله ، دولك مداخله سي اولقسز
 نهدر شاهي طائله دن ، نهدري طائله دن نهدر
 بوايكيسنك خايطه سي اولان مركب بر طائله
 انمزدچندن دوغمازدي . شيمدي به قدار ،
 اقربالني دابطلري فردل طرفندن بو زوله
 بيليردي . مثلاً ، طائله ربسي ، بدرشاهي
 عائلهده بر فردى عصبه اكدن چقاره بيليردي .
 اسكي روماده وبوانسانده اولديني كهي .
 اسكي هر باردهده بر فخذ ، كندبه مضر

جلانده اقتصادى بر قومونزم واردر ،
 يالكز بدرشاهي عائله مستشار كورونورسهده
 اوندده . عائله رئيسى عائله ك ممثلى ديمكدر .
 ازرواجي عائلهده ايسه اقتصادى قومونزمدين
 هيچ برار قالمز . بو زميره ك هر فردى
 كندى فرديقه ، كندى فعاليت ساحه نه
 مالكدر ، حق ، صبي جو جوغك بيله .
 باباسنه تابع اولقله رابر ، خصوصى اموالى
 اوله بيلير . فى الحقيقه ، اوزسكز ياشنه
 قدار اونن استفاده بابابه عاقدرد . مع
 مافيه ، بواستفادهده قارشياقسنز دكدر .
 صبي ، حق باباسنك استفاده ايدمه به چكي
 اموالده مالك اوله بيلير . شخصى بر چالشمه
 ايله ياخود باباسنك ، آناسنك استفاده
 ايدمه به صبي شرطيله نائل اولديني ميراثريك
 وهيلر بوقبيلندرد . بوندن باشقه ، صبينك ،
 شخصى اوزرنده باباسنك انضباطه دار
 حئلريده چوق محدوددر . اسكي اقتصادى
 قومونزمدين يالكز شوايكي شه قالمشدر : (۱)
 والدرك اون آني دن كوچوك اولازمولودلره
 عائده اموالدن انفعالى ، (۲) مواولرك
 والدلره هاند اموالدن ميراث آلمسي . مع
 مافيه ، وصيت حق بو ميراثك ، قداريفي
 آزاله بيلير . چونكه ، والدرك ، ميراثريك
 برقسني باشقاريسنه وصيت ايدمه بيلير .

دعواستندن مسؤوليت ده اونكدي. قرآن كريم
 اصحاب فرائض كو-تمكنا وارثك پدري
 عائله زن ، اهل نون عبارت اولديغى مبداه
 قويدى بوندن سوكر ا، عصبه نك وارثك و ولى ياكى
 آرقى قلاماقى ايحياب ايدردى . فقط
 ماضى نك حالمه دوامى قيلماق اولورق
 نفقه باقى قالى .

ازدواجى عائلهده اسكى اقتصادى
 قونونم داش-فك كوچوله كوچوله نهايت
 ياقين اقربا آراس-فدهكى وارثكه انحصار
 اينديكم كوردك . بونا مقابل ، نكاحدن
 دوخان نكاحى زمردهده ، يعنى قارى ايله فوجه
 آراس-فده اموالك مشاركتى قاعدسى تاس
 ايندى .

بعضى محررلر قىزده قابىلارك كندى
 ماله ينه تصرف حقى حاز اولورلر ايلرى
 -رورمرك ، مسلمان قابىلك اورولالى
 قابىلندن حقوقجه دها بونكلك اولديغنه قائل
 اولورلرلر اورولاده قونجه ، ميرنك سوكنه
 قادار نكاح قازيرسه ، باريسى قارىسه حاقدر .
 حاك وكه ، زده قوجه نك قازالغى اموالده
 قارىسلك هيچ بر-عصمى يوقدر . زوجلر
 ايچين ، زوجنك قازانجه اش-ترال اينك ،
 بالذات كندى اموالنه تصرف اينك حقه
 نسبتله دها كارلى دكلير ؟

كورديكى فردى ، رئيس واسطه سيله عصبه دن
 ملرد ايله بيلردى . عصبوى عائله ايله پدري
 عائلهده ، برفرد ، اسكى عائله-ندن نفسى
 چيقاردقن سوكر ا ، باش-فه عائله به
 كيرم بيلردى .

ازدواجى عائله تشكيل اينجه ، آرقى
 اقربالىق رابطه لرى فردلر طرفنان بوزوله ساز
 برحاله كندى . دولت ، بورابطى كندى
 زمينانى آلتنه آلدن-فندن ، فردلردن
 بوخصوصه نك صلاحى نزع ايندى .
 بونكون اورولاده ، عائله حقونك تنظيم
 دا عهده اينجين بر دولت . مصرى دولت
 ساييله از .

جمنك حيرمى يعنى اك كوچوك
 زمردهسى عائله در . عائله سى دهموقر آياك
 اسالاره كوره تشكيل اينجين بر دولت ناسيل
 ده دهموقراسى ، عنوانى آله بيلير ؟
 ميراك ازلك وقىز اولادله مساوى
 صورنده اشتغالى دهموقر اتلافك بونجه-سيدر .
 ميراث ، اسكى اقتصادى مشاركتك بر دوامندن
 هبارتدر .

عائله نك كيندكجه كوچولمى ميراث
 دائره-سى ده كوچولمكده در . مثلاً عائله ده
 قابىلستاندى واركن . وارثك و ولى لك حقلى .
 عصبه نك عائلدى . چونكه ، ديت وقان

ازدواجی عائلہ ، تعدد زوجانی دہ بوس
ہو قون اور تہدن قالدیر مشدر . تعدد زوجات
ہو دیلر دہدہ وارکن حقوق تکاملک تأثیر بلہ
قالدیر ہادی . وورہ وئرک آسیر ہادہ
ہو قاعدہ بی بکیدن احبیا ایتہ لری
کو - تربورک خر قیانا فہدہ اساساً تعدد
زوجات موجود دی . ہونی اور وولہدہ اور تہدن
قالدیر ان ، دینی تکامل دکل ، حقوق تکاملدر .
مذہبی حفظ محکمہ بہ عائد اولاسی دہ حقوق
امکشافندن حصولہ گشددر . ہوندن باشقہ ،
پدری عائلہ دہ متمہ کی . قوماق کی ،
اوداق کی مرہبت بر شملہلرہ مساعده
وارکن ، ازدواجی عائلہ دہ ہونرک ہیسنہ
نہایت ویریلیددر . ہوسورتلہ ، قاری فوجہ
آراسندہ کی سدافت مجبورینی قانونی
بر مہایت اشددر .

ہو کون اور وولہدہ عائلہ تشکیلاتی شویلددر :
ازدواجی عائلہ ، افر باقی دائرہ لرینک انک کوجو کنی
والک مرکزینی تشکیل ایدیور . ہونی محیط
اولقی اوزرہ داہا ایکی قرابت دائرہ سی
وارددر :

ازدواجی عائلہ دن داہا ہویولہ اولان
افرباق دائرہ سہ پدری عائلہ دینیرکہ حیاتہ
اولان انک ہویوک جدہ قارار چیقان
والدیلرہ مولودلری احتوالیدر . پدری

عائلہ دن داہا ہویوک اولان دائرہ دہ ہم
بابا ہم دہ آنا طرفندن اولان جانبی افر بارک
مجموعیدر . ہوکادہ آمانلر (زیپہ) ، فرانسیزلر
(فوغنا) یاخود (ہارانتیل) دیرلرہ
تور کجہدہ ہوتعبیرک مقابل (سوی) گلہ ییدر .
اسکی لایینلر دہ (فوغنا) عصبہ ک خارجہ
قالان جانبی افر بارلی افادہ ایدری . ہریلر
ہو افر بارلرہ ذوی الارحام ، دیرلرہ
ذوی الارحام دہ سوی کی جانبی افر بارلرہ
فقط ، آرالرندہ فقی وولدر : اسکی قورکار دہ
عصبہ زمردنی ہوتدی . یانکر (پدری عائلہ)
ماہیتدہ ولوناز (اوجاق) ایلہ اونک خارجہ ک
جانبی افر بارلرہ مرکب اولان (سو) ی واردہ

ضیا کولہ آلب

— یحیی کمال ادبیات مزہ بر مرحلہ در —

روشن اشرفک - دیورلرک - کتابی
بر قیچ ذہنہ منسوب ادبیلرک ، شاعرلرک
سوزلرینی عنویدر . کیہیسنندہ بر قاراتاق
ہمہیسنندہ خفیف بر لوشلق وارددر . . .
ہو قون ادبی کوزہ لکی . کندی منسوب
اولدینی دورہ بہ حصر ایتدیرمک ایستہی
ادھال آراسندہ ، اضافہ ہولہنی بر تکسون
وارددرک : آنجی او درین قارائقلر ، خفیف
لوشلقر او - قند بر شیمشک کی چانیور .